

יעל נאמן

SILENCE

כל יום התקבלו בהרמון שלנו גזירות חדשות. על פי רוב, היה היום החדש רע מקודמו. אבל לא תמיד.

ההודעות התקבלו באי־מיילים יומיים מאדוננו האהוב.

לבד מהאי־מיילים היה אדוננו מתקשר איתנו בצורות נוספות.

(אבל זה בעצם כבר תיאור הידרדרות הגזירות, כאן אני מקדימה את המאוחר).

עם החדשות היה אדוננו שוכב, ועם חלקן אף מדבר. יש טוענות, אם כי אין לכך שום הוכחות, כי היו אחדות שאף קיבלו ממנו דורונות. לראיה, הן טוענות שהמלה דורונות היא שלו.

אך משנתבקשו להציג אותן ראיות, הלכה למעשה, יכול היה כל בר דעת לראות כי אין בהן שום סימנים. האם התקבלו מאדוננו קשה מאוד להאמין. היו אלה ספרים או דיסקים, מתנות שכל אחד יכול לרכוש בחנות סטימצקי הקרובה למקום מגוריו. כך או כך, עם כולן היה בתחילה שוכב, עם חלקן דיבר בטלפון או מחליף הודעות SMS ספורות. לאחר כמה ימים או שבועות, לעולם לא יכולנו לדעת מתי, היתה מגיעה ממנו הודעת ניתוק זמנית.

למרות שידענו כי כך יהיה, ואף התכוננו, היו הודעות הניתוק שלו גיחתות עלינו כרעם ביום בהיר. בתחילה הרמנו קול זעקה, נכון יותר לומר, קול ענות חלושה, ואז התרגלנו למצבנו החדש, וחייכנו ליום הבא בתקווה שיהיה טוב יותר.

הניתוק הרי זמני, כך שהכל פתוח. הסתגלות היתה מלת המפתח. אהבנו את אדוננו. הבנו ללבו ולכעיותיו. אמנם, נכון, הבנו איננה המלה המדויקת. לא הבנו. קיבלנו. שכן איך אפשר להבין. אדוננו היה מהיר להתלקח, אך מעולם לא ידענו מה יבעיר את חמתו. אדוננו, כפי שסברנו שהיטבנו להכירו בתחילה, שפע חן וחיוכים. לכן כה התפלאנו כאשר לפתע התקעס עלינו בשל, למשל, תקלה בשרת שמנעה מאיתנו להעביר את תשובתנו היומית באי־מייל. ושוב היתה נשלחת הודעת ניתוק זמנית.

אדוננו חונן בכישרונות לרוב. הוא חקר גרמי שמים, ידע 17 לשונות על בוריין ועוד כ־23 ניבים. לשונות עתיקות, לשונות חדישות, ואף בלאדינו יכול היה לנהל שיחה פשוטה.

ועם כל זאת, נדמה שהעיקר נפקד עד כה מתיאורינו. ארוננו היה איש יפה תואר ואיש משפחה למופת. מקפיד היה על הופעתו המצודדת בלאו הכי, וכך היה מסגור את כל רואיו, כשמסביבו סבים ככוכבים זוהרים ילדיו היפים ואשתו המקסימה. דבר לא חסר לארוננו.

אנחנו חסרנו אותו. חסרנו אותו יומם וליל.

כאן איחרתי את המוקדם, כמעט סיכמתי את כל מה שיש לומר בכמה משפטים ועדיין לא אמרתי מלה על ההרמון.

ההרמון שלנו נוצר טלאים-טלאים. בתחילה חשבה כל אחת מאיתנו כי היא-היא היחידה. על אשתו ידענו כולנו, כמובן, אבל לא אחת על השנייה. שלא לדבר על השלישית והעשירית.

הדבר היה נודע בעקבות צירופי מקרים, ובכל פעם שנגלה – ניסתה כל אחת להירמות לאחרת. למשל, ראתה האחת כי מתחרתה חלקה מכל שעה, היתה הולכת למורטת ומבקשת את טיפול הלייזר החדשני ומקפידה להוריד כל שעה מגופה, אלא שאז היה מתגלה כי הרביעית שעירה. אותו הדין ביחס לשמנות ורוות, גבוהות ונמוכות. בצירוף מקרים אחר, נודע לי על קיומו של ההרמון בעת שפתרתי כמנהגי תשחץ תמים. נדהמתי מאוד לראות שבכל התשובות מופיע שמו של ארוננו, לפעמים בסדר האותיות הנכון, לפעמים הפוך ולעתים מעורבב. בתחילה חשבתי, כרגיל, שעיני האוהבות הן המשלימות את שמו בתשובה לכל שאלה, אבל אחרי שהפכתי בדבר מכל צדדיו, הבנתי את המובן מאליו: כותבת התשבץ שבויה גם היא בהרמון שלנו.

לא יכולתי להגיע למכנה המשותף שהיה דרוש לארוננו בהרמונו. או שמא לא היה כזה? ידעתי שלבטח היה, אך לא הצלחתי לנסחו מעולם והיטלטלתי תדיר בין מה שסברתי כי ירצה.

מלת המפתח היתה, כפי שכבר נאמר, הסתגלות (לכאורה, קל הרבר, שכן ארוננו חפץ בנו כמות שאנחנו). אך ההסתגלות לוותה בכאב רב. גוף הרבים (כלומר, גוף הרבות) שסיגלתי לי כאן הוא אחד הדברים שעזרו לי לקבל עלי את רצונות ארוננו. אין זה דבר פשוט ולא רק חיצוני. כי הרי לא שמנה או רזה, שעירה או חלקה הוא העיקר, אם כי זה חשוב, חשוב ואינדיווידואלי לכל אחת מאיתנו. אך רצונותי שלי, שמעולם לא היו רלוונטיים לארוננו, נדמים לי רחוקים כליכך, עד שאני תוהה אם לא מדובר רק בנוסטלגיה, בעיה שלי עם עצמי, זה הכל. הסתתי את הטפל זה מכבר והתרכזתי בעיקר, תשומת לבו. בכל פעם שצפו לרגע רצונותי, הם קיבלו ממני מענה בלשון רבות, והרי אין זו בעיה שלי בלבד, נהגתי להזכיר לעצמי. קשה לי מאוד לזכור מה היה לפני שהשתלטו עלי כליל חוקי ההרמון ולפני שסיגלתי לי את גוף הרבות. אתן רק דוגמה אחת שכאבה ממשיך לשרוף: מנהג עתיק שלי הוא לברר אם זה שנפשי

הולכת ונקשרת בנפשו הוא שמאלי או ימני. וכבר גרם הדבר בעבר לאי הבנות רבות. למשל, אנשים חשבו שאני מתכוונת לכתב יד ימין או שמאל, או שהאשימו אותי בגזענות, הביאו למשל ושנינה את עפרה ורפול או את אהוד ועליזה. אבל אני בשלי, מי שנכווה ברותחין נזהר בצוננין. ומאז ששכבתי פעם אחת עם ליכודניק כי שכחתי לשאול, הייתי מבררת לפני. אמצעי מניעה.

אמנם לכאורה אין מגע גוף רומה למגע נפש, אבל לעולם קשה לדעת מה קודם למה. לכן כה שמחתי כשאדוננו ענה לי על שאלתי, שנראית היום כה רחוקה (כשעדיין לא ידעתי על ההרמון וכשלא ידעתי שיש כלי-כך הרבה כאבים נוספים) – ימני או שמאלי? בתשובה ישירה ומהירה: "שמאלי מאוד". ואף מלמל יש גבול, והעיקר – לא התפלא כלל על שאלתי.

אמנם כשהרהבתי עוז וסברתי כי הוא גאה בי (רציתי לומר כאן מאוהב, אבל ברור שעניין זה מופרך), בשל השאלה הזאת, המשכתי ואמרת את דעתי על ועוננו. ובעניין זה אכן התגלעו בקיעים, לא אלה הרגילים, אם לכתוב את שמו בע' או א', אלא שהוא סבר כי העניין אינו כה פשוט. נדמה לי ש"פשטני" היתה המלה שלו נגד טענתי כי ואננו עשה מעשה של תום ויושר, ומיד התכעס ולא פירש. היות שלא פירש, נטיית לקולא.

כשנודע לי עניין ההרמון, סבורה הייתי לבטח, ואף מצאתי בכך כמה דברים יפים (לצד הכאב המובן מאליו שנגזר על אשה להתחלק עם נשים רבות באהובה), שאמנם דרושות לו, לאדוננו, נשים רבות ומגוונות, אך כמה גבולות הוא לא יחצה. אולי סברתי כך כי הוא מילמל אז "יש גבול". ולכן, אף שנדמה היה לי כי אני אמונה על כל שיגיונותיו, נתפסתי בלתי מוכנה, כאשר גיליתי שגם בכך לא היה שום דבר אותו יכולתי לצפות מראש, ושוב נגלה הדבר במקרה כאשר אחת הדוברות בכנס של מפלגת שינוי חטפה מיקרופון והביעה הזדהות מוחלטת עם המועמד העדיף עליה. אלא שבמקום לנקוב בשמו של פריצקי, קראה מעל הבמה בשמו המפורש של אדוננו. פליטות פה מעין אלה היו אמנם נחלת כולנו, כשבאנו לדבר על דבר זה או אחר, ושמו של אדוננו היה קופץ לנו מהפה, כאילו דילג מתוך ליבנו לחלל האוויר, אך התדהמה שנפלה עלי ברגע זה היתה כה גדולה, עד אשר חשבתי כי הפעם הסיפור נגמר. מצידו זה נגמר. אך שוב, כמו בכל המקרים הקודמים, מצאתי עצמי זוחלת אליו בחזרה. גם לו חרה הדבר מאוד, כך טען אחרי שהאשמתי אותו בהתחזות, אך הוא הסביר כי הכי טוב להשפיע מבפנים, ובכוחו לעשות זאת.

הסברו ריצה אותי ואף חזרתי לגוף הרבות, אבל דבר לא ריצה את אדוננו. שכחתי לספר את החשוב מכל. שכחתי לתאר את הפתח ששימש לאחדות מאיתנו, שער של ממש לתקווה ועתיד: במקרים בודדים, שאפשר לספור אותם על כף יד אחת,

בתדירות משתנה, היתה מועלית לפתע אחת מאיתנו לדרגה בלתי נתפסת ואדוננו אמר לה כי הוא עוזב את אשתו ועובר להיות איתה. אם להיות ישרים עם אדוננו, הוא אמנם לא אמר במפורש שהוא עובר "להיות איתה", אך השלמת פער קוגניטיבית של שכל ישר עשתה כאן את העבודה, שכן אמר לה כי הוא עוזב את אשתו משום שאין הוא יכול לחיות בשקר.

באותם מקרים בודדים אכן עזב אדוננו את אשתו שהורחה לפתע לקסטה שלנו, ואילו הנבחרת שזכתה להיות אשתו ההווית עטתה אותו בדימונה כרדיד פשמינה, ענדה אותו כצמיד משובץ יהלומים בחלומותיה בהקיצ, ואף עשתה את האסור מכל: מאהילה את זיוו על ילדיה, וחולמת להיות אם לילדיו הנוכחיים, רואה בעיני רוחה כיצד הם משחקים על השטיח בביתו במונופול, או אפילו סטנגה, כששולחן האוכל משמש להם כשער. גולת הכותרת היתה כמובן החלום להיות אם ביולוגית לילדיהם המשותפים שיבואו. חשוב לציין, ומיד: אדוננו הכריז במפורש ובגלוי על מנת שלא להשלותנו כי אינו חפץ בילדים נוספים. ובכל זאת, כדרכן של נשים, סברנו כי כאשר יגיע היום, נוכל להזיזו מרעיון זה. תלוי בגילה של החולמת. כי גם בעניין הגילים היה אדוננו רחב תפיסה, וגיל נשות ההרמון נע מ־25 עד 60. את כולן אהב אדוננו בשל דבר זה או אחר, או אם להשתמש במלותיו שלו, היה אומר: "אני אוהב נשים".

אותה מלכה־לרגע, אשתו ההווית בחלומותיה ולפי דבריו הכנים תמיד של אדוננו גם בחלומותיו, היתה הלכה למעשה מודחת באותו רגע שבו הפכה למלכה. ולא בחוקיות המוכרת לכולנו של מלכת יופי, אשר מטבע בחירתה תעביר את הכתר שנה מאוחר יותר לנבחרת הבאה, אלא חוקיות אחרת, אכזרית הרבה יותר, היתה ביסוד הדבר: המלכה היתה מודחת, שכן אדוננו מעולם לא היה באמת איתה וגרוע מכך – החרیب אותה לעד, שכן אחרי שבוע עד עשרה ימים היה עושה חשבון בנפשו, ומוצא כי הוא אוהב אהבת אמת את אשתו ואילו אותה מלכה־לרגע היתה מקסם שווא ותו לא.

באותו רגע היה אדוננו עושה את המעשה המתבקש והאמיץ ונשבע לא לדבר עם ההווית לעולם. ובמלתו זו עמד תמיד. אותה מלכה שנבחרה והורחה בכך שנבחרה, קיבלה מאדוננו הודעת SMS, שלא דמתה לשאר ההתקשרויות בינינו, שכן אדוננו היה אמן הניסוח הפתוח. ניסוח פתוח שלא נועד לתת לנו לחכות. להפך, ניסוח פתוח של איש אמת, המכיר בכך שהעולם פתוח ולפיכך ניסוח סגור הוא ניסוח שקרי. אך באותם מקרים שהיה נצרך לאמת הד־משמעית היה עושה זאת באומץ רב של מעביד העומד בפני עובר אשר הפך לפתע למעמסה ומסלקו מעליו. הודעות ה־SMS שהיו מקבלות אותן מודחות נראו כך: "אבקשך לא להתקשר אלי בשום צורה ולא לכתוב לי יותר". או: "אנא חדלי לכתוב לי. הסיפור בינינו נגמר".

ההוויות היו תמיד מהחדשות בהרמונו, ואולי לכן התפתו להאמין, שכן היו נטולות ניסיון ולפעמים אף חפות מדיעה על קיומו של ההרמון. אנחנו היינו נבונות הרבה יותר. היות שידענו היטב כי דווקא אלה אשר זכו למנת יתר מאדוננו, סולקו או יסולקו לנצח בקור עז, לא ביקשנו לנו את מה שלעולם לא נוכל להשיגו והקפדנו לשמור על כל הכללים.

נדמה לי כי אף שהארכתי כאן הרבה יותר ממה שהתכוונתי (בריוק כשם שהארכתי תמיד במכתבי האהבה לאדוננו), לא הצלחתי להסביר כיצד היינו מתקשרות עם אדוננו. בנוסף לאי-מיילים שהיה לנו מותר תמיד לכתוב (אם כי אף פעם לא לדרוש תשובות, אלא לחכות להן בסבלנות ולקבל באהבה, או לפחות בהבנה, את העובדה כי לא תמיד יוכל לענות לנו בשל עיסוקיו הרבים); ובנוסף להודעות ה-SMS (שהיו מותרות לרוב רק בהתחלה), אדוננו לימד אותנו שפות סתרים רבות שבהן היינו יכולות לתקשר איתו: מורס, שפת הסימנים של החירשים-אילמים למקרה שנפגוש אותו לפתע ברחוב, או שפת הדגלים של הימאים שבעזרתה במקרים מיוחדים היינו מתקשרות איתו מן הגגות, בתנאי שהדבר נקבע. האפשרות לתקשר איתו באותן שפות היתה שמורה להזדמנויות מיוחדות בלבד, למקרה שאדוננו יחשוב כי כך נכון הוא הדבר מכל מיני טעמים.

כמו בכל התקשרות עם אדוננו, השפה החדשה שלא הכרנו קודם נתנה לנו תקווה שמעכשיו הכל יהיה שונה. קודם אי אפשר היה לתקשר, ואילו עכשיו, כשהכל פתוח והשפה מאפשרת, הדברים עומדים להשתנות מן הקצה אל הקצה.

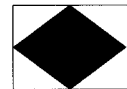
היינו תופסות גגות הצופים אל דרכו של אדוננו ומנופפות בציפייה בדגל K:

K - I wish to communicate with you

אך הוא היה עונה לנו לרוב ב-F:

F - I am disabled; communicate with me

היינו מחכות, שכן עצם ציפייתו שנמשיך לדבר אליו היתה מציפה אותנו בתקווה, אך כאשר שינינו דגל, היה עונה לנו:

D - Keep clear of me; I am maneuvering with difficulty

או פשוט חותם את השיחה שלא הושחה ב-N:

N - No (Negative, or The significance of the previous group should be read in the negative)

ובכל זאת, עצם האפשרות והידיעה כי יש גם תשובות אחרות, חיוביות בהחלט, עזרה לנו לשמור על שפיותינו.

כל מה שסיפרתי כאן נועד, כך נדמה, לדבר אחד, למשוך את הסיפור כדי שלא יגיע אל פסקאותיו האחרונות, הפסקאות שחתכו את חיינו, פשוטו כמשמעו, ללפני ואחרי. שכן את ההודעה החשובה מכל לא השכלנו לפצח. המסר הגיע במלה אחת והכהב על כל צגינו, הן כאימייל והן כ-SMS:

silence

אמנם, נכון, אמורות היינו לשנן את ההודעה הזאת, השגורה אצל כל מרגל, כאשר הוא נלכד לפתע במצב חירום, אבל ברגע האמת לא זכרנו. דווקא לזה, כשנאמר על-ידי אדוננו, ונאמר בהדגשה, כשדיבר על כך שנתכונן תמיד למצב בו יצטרך לחתוך הכל בפתאומיות, לא שמנו לב. אולי משום שלא היינו מתורגלות בקריאות מלחמה סודיות, אולי משום שמוחנו היה סתום עד אפס מקום במאות ואלפי סימנים ואותיות של שפות חדשות שתירגלנו, ובמכתבים שכתבנו לו כל העת בשפות אלה (חלקם הגיעו ליעדם, וחלקם רק נהגו על ידינו), ואולי משום שעם כל ההסתגלות שהפכה לנו טבע שני, לא יכולנו להתרגל בשום פנים לרעיון הסוף המוחלט.

כשקראנו אותה מלה – *silence* – על מסכינו, פירשנו אותה דווקא כסימן מעודד: מכתב אהבה מקודד; בקשה לשיחה; אולי השקט שהשתרר מצידנו העיק עלינו. אחת מאיתנו סיפרה מאוחר יותר שראתה בהודעה בת המלה האחת מעין הייקו ניסיוני. כך או כך, ענינו גם ענינו להודעה שאמורה היתה להישאר לעד ללא מענה. כל אחת לפי יכולותיה וכישוריה הגיבה מיד. באותו יום מר ישבנו כל אחת בביתה, כשרגלינו על השולחן, וחיכינו סוף-סוף ברוגע המיוחל שהשתלט פתאום על כל גופינו לתשובה שבטח תגיע במהרה. בהתחלה התעכבה התשובה, אחר כך איחרה, בוששה, עד שלבסוף הבינה כל אחת מאיתנו – אם לבדה, אם בעזרת חברותיה או בסיוע של עזרה מקצועית – שהסיפור, אם בכלל ניתן לקרוא לו סיפור, נגמר והוא נחלת העבר.